

Veronmaksajat, tiedote 7.4.2005

Veronmaksajien pääekonomisti Jaana Kurjenojan täydennetyt verolaskelmat:
TALOUSKASVULLA JA VEROTUKSEN DYNAAMISILLA VAIKUTUKSILLA
TIIVIS YHTEYS VEROTUOTTOIHIN

Talouskasvulla ja verotuksen dynaamisilla vaikutuksilla on suuri merkitys myös verotuottojen kehittymisen kannalta. Viimeisen vuosikymmenen aikana on toteutettu mittavia veronkevennyksiä, yleensä tuloratkaisujen yhteydessä. Veroprosenttien jatkuvasta alenemisesta huolimatta reaaliset verotuotot ovat kasvaneet samana aikana selvästi.

Tämä käy ilmi Veronmaksajien pääekonomisti Jaana Kurjenojan selvityksestä, joka täydentää tammikuussa julkaistuja laskelmia verotuotoista.

”Talouskasvulla ja verotuksen dynaamisilla vaikutuksilla on vahva yhteys verotuottoihin. Mitä laajemmin eri tekijöitä otetaan mukaan, sitä vaikeampaa on kuitenkin erottaa tekijöiden keskinäisiä yhteyksiä ja vaikutussuuntia. Siksi olisin näiden täydennettyjen selvitysten pohjalta erittäin varovainen esittämään tarkkoja määrällisiä kokonaisarvioita vaikutuksista”, Kurjenoja toteaa.

”Veronkevennykset ovat tukeneet talouskasvua eivätkä ne ole leikanneet verotuottoja. Veronkevennykset ovat lisänneet myös ostovoimaa ja vahvistaneet arvonlisäverotuksen tuottoa.”

Vuosina 1996-2003 tehtiin yleensä tuloratkaisuihin kytkettynä vuosittain tuloveroihin kevennyksiä, joiden valtion tulo- ja menoarvioesityksiin kirjattu kokonaissumma nousi 4,8 miljardiin euroon. Kevennykset tehtiin kautta linjan, mikä näkyy myös veroprosenttien suhteellisen tasaisesta alenemasta eri tulotasoilla. Tärkeimpinä kevennystapoina käytettiin valtion tuloveroasteikon alennuksia, kunnallisveron ansiotulovähennyksen korottamista sekä verotaulukoihin tehtyjä inflaatiokorjauksia.

Verotuottolaskelmien pohjana voidaan pitää sellaista teoreettista ja täysin staattista mallia, jossa tarkastellaan pelkästään veroprosenttien muutosten välitöntä vaikutusta kiinteään veropohjaan. Tällaisesta laskelmasta karsitaan pois verotuksen dynaamiset vaikutukset sekä lisäksi myös bruttokansantuotteen kasvun vaikutus verotuottoihin. Tällä tavoin laskettuna päädytään verotuottolaskelmissa 3,4 miljardin euron lukuun, joka luonnollisesti on lähellä tulo- ja menoarvioiden alkuperäisiä staattisia arvioita.

Toteutunut verotuottojen kehitys on kuitenkin ollut sellainen, että henkilöverotuksen reaalityttö ei ole pienentynyt lainkaan, vaan päinvastoin oli vuonna 2003 kasvanut 2,5 miljardia euroa eli 12 prosenttia suuremmaksi kuin 1995, jolloin palkkaverotus oli kireimmillään. Lisäksi kevennykset ovat osaltaan vaikuttaneet kulutusverojen tuottojen toteutuneeseen kasvuun. Arvonlisäverotuksen reaalityttö kasvoi samana ajanjaksona peräti 49 prosenttia.

Staattisten budjettilaskelmien ja elävän elämän välillä ei ole ristiriitaa, vaan kysymys on pelkästään verotuottoihin vaikuttavien eri tekijöiden rajaamisesta staattisten tarkastelujen

ulkopuolelle. Tuloratkaisujen yhteydessä toteutetut veronkevennykset ovat osaltaan lisänneet kansalaisten ostovoimaa, mikä on luonnollisesti vaikuttanut toteutuneeseen talouskasvuun ja työllisyyteen. Verotuottojen kehitykseen on vaikuttanut muun muassa verotuksen maksajapohjan merkittävä paraneminen, eli valtion tuloveron maksajia on aikaisempaa enemmän ja heidän tulotasonsa on korkeampi.

Lisäksi laskennallista veronkevennystä ovat osaltaan pienentäneet muun muassa kuntien päättämät veroprosenttien korotukset. Nämä verotuksen ja reaalitalouden vuorovaikutussuhteet, mukaan lukien verotuksen muutosten vaikutukset taloudenpitäjien käyttäytymiseen, ovat niin mutkikkaita, että veronkevennysten kokonaisvaikutuksia ei ole pystytty näissä tuottolaskelmissa erottelemaan muista tekijöistä.*)

"Erittelemisen vaikeudesta huolimatta olisi tärkeää, että verotuottojen dynamiikkaa tutkittaisiin entistä enemmän ja monipuolisemmin. Staattiset laskelmat tarjoavat yhden pohjan, ja jälkikäteen pystymme tilastoista näkemään, mikä kehitys on kokonaisuutena ollut. Tästä on kuitenkin vielä pitkä askel siihen, että edes karkealla tavalla pystyttäisiin erottamaan veronkevennysten vaikutukset muista verotuottoihin vaikuttavista tekijöistä", Jaana Kurjenoja toteaa.

"Tällaisella arvioinnilla olisi kuitenkin niin merkittävä vaikutus hyvinvointiyhteiskunnan rahoitus pohjaa hahmotettaessa, että vaikeuksista huolimatta arviointitapoja on hyvä pyrkiä kehittämään."

*) Ero henkilöverotuksen toteutuneen 2,5 miljardin euron reaalituoton kasvun ja täysin staattisten laskelmien mukaisen 3,4 miljardin euron verotulojen alenemisen välillä jää näissä laskelmissa erittelemättömäksi. Laskelmien ensimmäistä versiota 20.1.2005 julkaistaessa kerrottiin, että vuosien 1996-2003 veronkevennykset hidastivat henkilöverotuksen tuoton kasvua 475 miljoonalla eurolla vuoden 2004 rahassa. Tämä luku ei kuvaa veronkevennysten kokonaisvaikutusta verotuottoihin, koska käytetyllä menetelmällä veronkevennysten vaikutusta ei saada riittävästi erotettua muista henkilöverotuksen tuottoihin samana ajanjaksona vaikuttaneista tekijöistä luotettavan vaikutusarvion aikaansaamiseksi. Veronkevennysten tuottovaikutusten arvioimisessa olisi lisäksi otettava huomioon kevennysten arvonlisäveron ja muiden kulutusverojen tuottoja samana ajanjaksona lisännyt vaikutus.

Lisätiedot: ekonomisti Jaana Kurjenoja, (09) 6188 7326, jaana.kurjenoja@veronmaksajat.fi